

Í fyrstuni var rørslan, so kom orðið....

ÁKI BERTHOLDSEN

Í fyrstuni var rørslan, so kom orðið....

Hesi orðini gjørdi Gunvør Nolsøe til síni fyrri fyrri nógvum árum síðani.

Søgan um Gunvør Nolsøe er søgan um tvørágentuna, sum fór til Danmarkar á óvitaárum at búgva, tí pápi hennara sigldi og var aldrin heima, og mamman helt, at tað var høgligari hjá teimum at búgva niðri, tí so søu tey pápan eitt sindur oftari.

Tað er eisini søgan um gentuna, sum av tilvild endaði á sjónleikaraskúla í Týsklandi, har hon tók prógv við eini heldur óvanligari sergrein: Mimikki.

– Mimikkur er elligomul leiklist. Eldri enn sjónleikur við orðum. Teir gomlu grikkarnir í fornöld spældi sjónleik við at „illustrera“ - mima - søgur. Mimikkur er kropsins málara, sigur Gunvør. Í fyrstuni varð rørslan, so kom orðið....

– At mima er at tosa við ongum orðum, bara við kropsmálinum. Mimikkur hevur stóran týðning í leiklist, tí sjónleikur er ikki bara at hoyra. Og tey, sum fara at hyggja eftir sjónleiki, fara ikki bara at hoyra.

So kundu allir sjónleikur bara verið varpaðir út.

– Sjónleikur er eisini at siggja, og fólk fara eisini at siggja sjónleik.

Í Danmark hevur Gunvør verið leikstjóri, sjónleikari og lærari. Hon hevur spælt í sjónvarpssending og nú skal hon spæla við í filmi.

Inn ímillum las hon bókmentir á lærda háskúlanum.

Í lötuni er Gunvør í Føroyum og leikstjórnar Grimuleikin „Viðopið hjúnalag“ eftir Dario Fo.

Tað er ikki av tilvild, at nettupp Gunvør er boðsend at leikstjórnina Grímu.

Hon hevur leingi havt heilt serligan tokka til Dario Fo, og Birita Mohr í Grímu hevur nevnt hana „okkara Dario Fo spesialist“.

Gunvør er fødd á Tvøroyri. Mamman nevndist Anna Maria Nolsøe, men hon var bara nevnd Annididd.

Pápin var Poul Jacobsen úr Nolsø.

– Pápi var skipari. Hann sigldi úti og var aldrin heima. Tí gjørdi mamma av at flyta niður til Danmarkar, fyrri at vit skuldu siggja pápan og mannin eitt sindur oftari.

Tá var Gunvør óviti.

Hon var ikki heima aftur fyrr enn í 1948, tá ið hon hevði tikið realskúlaprógv.

– Mimikkur er kropsins málara. Sjónleikur er ikki bara at lurta og fólk, sum ganga til sjónleik, eru ikki bara farin at hoyra. So kundi sjónleikurin bara verið útvarpaður. Nei, sjónleikur er eisini at siggja. Mimikkur er elligomul leiklist, eldri enn sjónleikur við orðum. Gunvør Nolsøe er okkara „Dario Fo“ serfrøðingur. Fyri fjórðu ferð er hon í Føroyum og leikstjórnar Dario Fo leik. Dario Fo var ein meistari at brúka kropsins málara, men við orðum afturvið - nógvum orðum, sigur Gunvør. Hon heldur, at tað er nóg meiri musikkur og mergur í føroyskum máli, enn í danskum, og tí riggar Dario Fo nógv betri á føroyskum. Danskt skal pumpast upp, fyrri at rigga, sigur hon. Mynd: Kalmur

Hon og heiggi hennara komu heim, men mamman kom ikki við.

– Tvær ferðir undir krignum varð skipið hjá Pápa sprongt í luftina av minni, men hann slapp til alla lukku heilskapadur burturúr tí.

Men tað setti soverðnan kvøkk í mammu, at hon tordi aldrin á sjógv aftur, sigur Gunvør.

Gunvør sigur, at henni dámdi avbera væl í Føroyum og at tað vóru tung spor at fara heimaftur.

Tað skuldi ganga 30 ár, aðrenn Gunvør fekk høvi at koma aftur til Føroya.

Hesuferð var tað ikki sum ferðafólk, men sum Dario Fo leikstjóri hjá Grímu.

Síðani hava Dario Fo og onnur leiklist „bjargað“ henni fyra ferðir atturat til Føroya.

Týskarin fekk avgerandi týðning
Gunvør, nær fekst tú áhuga fyrri sjónleiki?

– Tað havi eg altíð havt so langt eg kann minnast.

– Eg spældi við í skúla-leikum og øðrum smáum, tá ið eg var óviti. Vaksin var hon eisini amatørleikari í ymsum leikum.

– Einaferð hoyrði um „Studenterscenen“ í Keypmannahavn. Hon søkti og slapp inn.

– Tað var eitt lítið leikhús, men tey vóru undangongufólk í danskari leiklist við tað, at tey upp íggjnum fimtiárin, í sekstiárunum og upp í sjeitiárin spældi teir mest nymótans leikimr, sum vóru í Danmark um tað mundið.

– Tað tey framfórdu har var ordiliga avantgarde og ymisk merkiligt franskt, sum tey ikki høvdu sæð í Danmark áður. Men tað var ómetaliga stuttligt.

– Ein dagin kom ein týskur lærari at hyggja og hann spurdi meg, hvussu tað bar til, at eg ikki hevði útbúgving sum sjónleikari.

– Eg hevði roynt at sleppa inn á skúla í Danmark, men var ikki sloppin inn. Hann lovaði at útvega mær stuðul at ganga á sjónleikaraskúla í Bochum í suðurtýsklandi.

Try á eftir hevði hon pappír uppi, at hon var sjónleikari við mimikki sum sergrein.

Hetta var mitt í sekstiárunum

Tikin í álvara
Mimikkur var nýggj og ókend listagrein tá á døgum í Danmark. Vart tú tikin í álvara, tá ið tú kom aftur av listaskúla í Bochum?

– Ja, tað varð eg, og eg